

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Герасименко В.Г.

“___” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності _____ 241 «Готельно-ресторанна справа» _____

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування __Управління готельним та
ресторанним бізнесом__ (назва магістерської програми)

на тему: **«РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА»**

Виконавець:

Студентка факультету міжнародної економіки

Перепеліцина Валерія Леонідівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Шикіна Ольга Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу Перепеліциної Валерії Леонідівни

«Розвиток інноваційної діяльності підприємств готельного господарства»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 241

«Готельно-ресторанна справа»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Об'єкт дослідження – процес розвитку інноваційної діяльності підприємств готельного господарства.

У роботі розглянуто: визначення сутності і значення інноваційної діяльності, розглянуто закордонний досвід, проаналізовані методи аналізу інноваційної діяльності.

Проаналізовано інтенсивність конкуренції на ринку готельних послуг Одеської обласної серед готелів курортного типу та досліджено конкурентоспроможність готелю «SeaZone». Запропоновано рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності шляхом впровадження ряду заходів інноваційного характеру. Спрогнозовано прибуток закладу на основі впровадження рекомендованих заходів.

Ключові слова: готель, інновації, інноваційний розвиток, підприємства готельного господарства.

ANNOTATION

Perepelitsyna Valeria "Development of innovative activity of hotel industry enterprises",
qualifying work for Master degree in specialty 241 "Hotel and restaurant business"

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

Qualifying work consists of three chapters. The object of research is the process of development of innovative activity of enterprises of the hotel industry.

The work considers the definition of the essence and importance of innovation activity, examines foreign experience, analyzes the methods of analysis of innovation activity.

The intensity of competition on the market of hotel services of the Odessa obalsty among hotels of the resort type is analyzed and the competitiveness of the hotel SeaZone is investigated. Recommendations for increasing competitiveness by introducing a number of innovative measures are proposed. The profit of the institution is predicted based on the implementation of the recommended measures.

Key words: hotel, innovation, innovative development, hotel industry enterprises.

ЗМІСТ

	стр.
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ.....	7
1.1. Сутність інноваційної діяльності у готельному господарстві	7
1.2. Світовий досвід інноваційної діяльності у готельному господарстві.....	17
1.3. Методика аналізу інноваційної діяльності готельного підприємства.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ГОТЕЛЮ «SEAZONE»	28
2.1. Специфіка функціонування готелю «SeaZone»	28
2.2. Аналіз операційної та фінансово-економічної діяльності готелю «SeaZone».....	35
2.3. Діагностика інноваційної конкурентоспроможності готелю «SeaZone».....	39
РОЗДІЛ 3. ЗАСОБИ ВПРОВАДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У НАДАННІ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ.....	47
3.1. Основні рекомендації щодо удосконалення діяльності готелю «SeaZone» за рахунок інновацій.....	47
3.2. Розрахунок економічної ефективності запропонованих заходів	50
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59

ВСТУП

Актуальність теми. Найважливішими завданнями для підприємств готельного господарства є залучення якомога більшої кількості клієнтів та підвищення їхньої лояльності. Розв'язати ці завдання без інноваційних рішень неможливо. Перебування у конкурентному середовищі вимагає від готелів гнучкості й адаптації до умов ринку готельних послуг. Труднощі освоєння ринкових можливостей в основному визначаються недостатньо ефективним управлінням підприємствами в готельному господарстві України порівняно з розвинутими країнами.

Водночас вектор розвитку ринкових відносин за багатьма ознаками збігається і в Україні, і в країнах із розвинутою ринковою економікою. Вибір напрямів інноваційного розвитку готельних підприємств може бути забезпечений не тільки наявністю оптимальної системи управління й ефективного менеджменту, а й тим, щоб одержати інновацію у вигляді нового продукту, технології, методів організації й менеджменту, що є результатом інноваційного процесу.

Категорія інноваційна діяльність є предметом дослідження багатьох вчених. Даною тематикою займаються такі вчені, як Б. Твісс [39], Ф. Ніксон [35], Ю.В.Яковец [52], Р.Т. Лапье [48], Б. Санто [37], Х. Барнет [53], П. Ф. Друкер [14], Р.А. Фатхутдинов [43], К. А. Галасюк [5-10], А.О. Литовка [22] та інші вітчизняні та зарубіжні вчені науковці.

Мета написання кваліфікаційної роботи – розгляд інноваційної діяльності готелю «SeaZone» і розробка шляхів її підвищення.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- визначити сутність інноваційної діяльності у готельному господарстві;
- виявити світовий досвід інноваційної діяльності у готельному господарстві;

- розглянути методи аналізу інноваційної діяльності готельного підприємства;
- визначити специфіку функціонування готелю «SeaZone»;
- проаналізувати операційну та фінансово-економічну діяльність готелю «SeaZone»;
- продіагностувати інноваційну конкурентоспроможність готелю «SeaZone»;
- надати основні рекомендації щодо удосконалення діяльності готелю «SeaZone» за рахунок інновацій;
- навести розрахунок економічної ефективності запропонованих заходів.

Об'єкт дослідження – процес розвитку інноваційної діяльності підприємств готельного господарства.

Предмет дослідження – науково-практичні питання інноваційної діяльності підприємств готельного господарства на прикладі готелю «SeaZone».

Методика дослідження роботи є діалектичний метод дослідження явищ та процесів у їхньому взаємозв'язку і розвитку. Для досягнення мети та розв'язання визначених завдань кваліфікаційної роботи використано такі загальнонаукові методи: абстрактно-логічний (для узагальнення теоретичних положень, визначення сутності економічних понять, формування висновків); системний аналіз (для аналізу конкурентних позицій готелю «SeaZone»); графічний (для наочного представлення статистичних даних); табличний та групування (при аналізі виробничої діяльності готелю); експертних оцінок (для вимірювання та оцінки конкурентоспроможності підприємств); конструктивний та експериментальний (оцінка результатів запропонованих заходів удосконалення функціонування готелю «SeaZone»).

Інформаційна база дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять наукові праці з названої проблеми вітчизняних та зарубіжних вчених, законодавчі та нормативні акти України, методики

Всесвітньої туристичної організації, інструктивні матеріали, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання, довідково-інформаційні видання, дані бухгалтерської, статистичної та внутрішньогосподарської звітності готельних підприємств.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (57 найменувань). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 64 сторінок комп'ютерного тексту. Основний зміст викладено на 58 сторінках. Робота містить 24 таблиці, 8 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 публікація:

Перепеліцина В.Л. Світові тенденції розвитку інновацій на підприємствах готельного господарства : матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції «Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу» (м. Одеса, 12 квітня 2017 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2017. – 500 с. С. 470 – 472.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота присвячена розгляду теми «Розвиток інноваційної діяльності підприємств готельного господарства».

Інновації виступають потужним механізмом економічного розвитку країни. Вони створюють умови для подолання кризових ситуацій, для поліпшення якості продукції, для підвищення її конкурентоспроможності, зростання показників рентабельності та прибутковості. Будь-який суб'єкт народного господарства, будь-яка підприємницька структура, будь-яка держава зацікавлена у вирішенні проблем інноваційного розвитку, тому що інновації – це джерело внесків та вкладів до бюджету, добробуту населення, стабільності економіки.

Інновації відіграють важливу роль в ефективному функціонуванні підприємств готельного господарства. Із розвитком світогосподарських зв'язків та підвищенням конкурентного тиску суб'єкти підприємницької діяльності все частіше звертають увагу на питання впровадження інновацій як засобу підвищення ефективності власної діяльності. Підприємство може займатися багатьма видами діяльності, які не належать до досліджень і розробок, але є необхідними для створення інновацій. Ця діяльність може підвищувати здатність підприємства створювати інновації або його здатність успішно освоювати інновації, розроблені іншими підприємствами чи організаціями.

Інноваційний потенціал – це можливість готельного підприємства здійснити інноваційну діяльність в межах поставлених цілей, готовність до реалізації інноваційного проекту. Існує багато методик оцінки інноваційного потенціалу. Аналіз досліджень вчених в області методології інноваційної діяльності й оцінки її ефективності дав змогу систематизувати положення щодо групування методів інноваційної діяльності й інноваційних проектів. Статистичні (облікові) методи аналізу інноваційної діяльності, т.ч.

інвестицій, характеризуюся показниками за певний термін, уникаючи оцінки динаміки, порівнюючи об'єм внесених інвестицій з майбутніми грошовими потоками.

Загальна оцінка цього готелю за 10-бальною шкалою у 2018 році становить «8,4». Для готельної індустрії, це непоганий показник. Виходячи з таблиці ми бачимо, що рік тому загальна оцінка була значно нижча.

Було проведено аналіз господарської діяльності необхідний для оцінки інвестиційного фону підприємства, рівня інноваційності, оцінки ринкової перспективи інноваційних продуктів, послуг, технологій, що розробляються в рамках інноваційного проекту, а також визначення заходів щодо постачання проекту необхідними ресурсами.

Для оцінки показника інноваційності готелю «SeaZone» інтегральний показник склав 4,042 і це свідчить, що рівень інноваційної активності складає нижче середнього. Для готелю «Prichal 80 Hotel» показник інноваційності досяг рівня вище середнього – 7,239 й для готелю «Villa Solomare» показник доволі критичний – низький рівень інноваційності – 5,346.

Було запропоновано заходи щодо благоустрою прилеглої території готелю, впровадження міні-барів, організації міні-клубу з аніматором та впровадження комплексних завтраків.

Таким чином, дані заходи доцільно впроваджувати, адже при обсязі коштів в розмірі 342,52 тис. грн. чистий приведений дохід становитиме 32,7 тис. грн., а термін окупності становитиме 3 роки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40 IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Бакало Н. В. Значення інноваційних процесів у розвитку туристичного бізнесу / Н. В. Бакало, І. В. Черниш // Інноваційна теорія Йозефа Шумпетера: сучасне звучання економічних та управлінських ідей: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012. - С. 100-102.
3. Борисова О. В. Оцінка ефективності інноваційної політики підприємств ресторанного господарства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / О. В. Борисова. – Харків, 2011. – 20 с.
4. Боронин О.С. Многокритериальная оценка экономической эффективности инновационных проектов / О.С. Боронин, С.Н. Яшин // Экономические науки. — 2010. — №11. — С. 253 — 256.
5. Галасюк К. А. Інноваційний розвиток як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств готельного господарства / К. А. Галасюк // Перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні : регіональні аспекти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Умань, 22 березня 2013 р.). – Умань : Візаві, 2013. – С. 109-112.
6. Галасюк К. А. Класифікація інновацій на підприємствах готельного господарства // Економіка підприємства : сучасні проблеми теорії та практики : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (18 вересня 2015 р.). – Одеса : Атлант, 2015. – С. 105-106.

7. Галасюк К. А. Міжнародні готельні ланцюги як ініціатори впровадження інновацій в туристичну сферу / К. А. Галасюк // Сучасні проблеми розвитку туризму та індустрії гостинності : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих учених (Донецьк, 13-14 листопада 2013 р.). – Донецьк : ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2013. – С. 55-58.

8. Галасюк К. А. Проблемні питання щодо визначення базових понять інноватики в сфері туризму / К. А. Галасюк // Науковий вісник ОНЕУ : матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів «Світові кризи: причини і наслідки». – Одеса : ОНЕУ, 2013. – № 3 (182). – С. 159-167.

9. Галасюк К. А. Сучасні технологічні інновації на підприємствах готельного господарства / К. А. Галасюк // Менеджмент підприємницької діяльності : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і докторантів (Симферополь, 4-5 апреля 2013 г.). – Симферополь : ДИАЙПИ, 2013. – С. 323-325.

10. Галасюк К.А. Оцінка інноваційного потенціалу підприємств готельного господарства : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 / Галасюк Катерина Артурівна. – Одеса, 2016. – 304 с.

11. Галасюк С. С. Аналіз термінологічного апарату національних стандартів України по засобах розміщення туристів / С. С. Галасюк, О. В. Гусєва // Экономика Крыма. – 2011. - №36. – С. 40-45.

12. Галасюк С. С. Проблеми визначення ємності готельної бази в Україні / С. С. Галасюк // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – №33. – С. 36-41.

13. Глазьев С.Ю. Теория долгосрочного технико-экономического развития / С.Ю.Глазьев. – М.: ВладДар, 1993. – 310 с.

14. Друкер П.Ф. Рынок: как выйти в лидеры. Практика и принципы / П.Ф. Друкер; [пер. с англ.]. - М.: СП «Бук Чембер Интернешнл», 1992. – 350 с.
15. Иващенко Н.П. Экономика фирмы: Учебник/ Под общ. ред. проф. Н.П. Иващенко. — М.: ИНФРА-М, 2007. — 528 с.
16. Ильенкова С.Д. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов/ С.Д. Ильенкова, Л.М. Гохберг, С.Ю. Ягудин и др.; Под ред. С.Д. Ильенковой. — М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. - 327 с.
17. Іжевський В. В. Економічна суть інновації та інноваційної діяльності підприємств / В. В. Іжевський // Науковий вісник Нац. лісотех. ун-ту України. – 2010. – № 20.3. – С. 121–127.
18. Кондратьев Н.Д., Опарин Д.И. Большие циклы конъюнктуры // Доклады и их обсуждение в Институте экономики. М., 1927-1928.
19. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент : навч. посібник / Краснокутська Н. В. – К. : КНТЕУ, 2003. – 504 с.
20. Лебедева Р. Ю. Інноваційний менеджмент трансформації підприємств сфери послуг : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 / Лебедева Ріта Юріївна. – Київ, 2009. – 216 с.
21. Лесникова О. В. Управление инновациями на предприятиях индустрии гостеприимства дис. на соиск. науч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05 / Лесникова Ольга Валентиновна. – Москва, 2009. – 173 с.
22. Литовка А. О. Класифікація інноваційної діяльності туристичного підприємства / А. О. Литовка, О. В. Шикіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, 2016. – Випуск №14. – С. 416-420.
23. Любичева О. О. О. Ринок туристичних послуг / О. О. Любичева. – К.: Альтерпрес. – 2004. – С. 436 с.
24. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність / Майорова Тетяна Володимирівна. – К.: ЦУЛ, 2003. – 376 с.
25. Менш Г. Технологический пат: Инновации преодолывают депрессию, 1975.

26. Михайліченко Г. І. Інноваційний розвиток туризму: монографія / Г. І. Михайліченко. – К. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 608 с.
27. Михайлова Э. А., Орлова Л. Н. Экономическая оценка инвестиций: Учебное пособие. – Рыбинск: РГАТА, 2008. – 176 с.
28. Науменко Г. Я. Завдання і перспективи розвитку туристичної галузі в Україні Розвиток туризму в Україні. Проблеми і перспективи / Г. Я. Науменко. // К. : Вид-во «Просвіта». – 2009. – С. 321.
29. Новиков В.С. Инновации в туризме. – М.: ИЦ "Академия", 2007. - 208 с.
30. Офіційний сайт готельної мережі Ribas hotel group [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ribashotelsgroup.com>
31. Офіційний сайт готелю Prichal 80 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://prichal80.com/>
32. Офіційний сайт готелю SeaZone[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://seazonebugaz.com>
33. Офіційний сайт готелю Villa Solomare [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://villasolomare.com.ua>
34. Перепеліцина В.Л. Світові тенденції розвитку інновацій на підприємствах готельного господарства : матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції «Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу» (м. Одеса, 12 квітня 2017 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2017. – 500 с.
35. Портер М. Конкуренция: учеб. пособие [пер. с англ.] / Портер М. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2000. – 495 с.
36. Руководство Осло. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям. Третье издание. Совместная публикация ОЭСР и Евростат [Oslo Manual: Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 3rd Edition OECD

37. Санто Б. Инновация как средство экономического развития / Б. Санто; [пер. с венг.] ; общ. ред. и вступ. Б.В. Сазонова. – М. : Прогресс, 1990. – 296 с.
38. Степаненко Д.М. Методика оценки инновационных проектов для венчурного финансирования / Д. М. Степаненко // Вестник ассоциации белорусских банков. – 2008. – № 5. – С. 18– 21.
39. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями / Б.Твисс. – М. : Экономика, 1989. - 271 с.
40. Управління інноваційною діяльністю : [монографія] / Г. В. Верещагіна, Н. М. Омелаєнко, Т. Є. Сігаєва та ін. ; під заг. ред. О. М. Ястремської та Г. В. Верещагіної ; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 402 с.
41. Управління інноваціями в сучасній організації / за ред. В. А. Євтушевського. – К. : Нічлава, 2006. – 359 с.
42. Фарат О. В. Формування структури інноваційного потенціалу підприємства та особливості управління його розвитком / О. В. Фарат, Р. Р. Русин-Гриник // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 684. – С. 273–278.
43. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент. Учебник, 4-е изд. / Р.А. Фатхутдинов. – СПб.: Питер, 2003. – 400 с.
44. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент: учебник / Фатхутдинов Р. А. – М. : ЗАО Бизнес-школа «Интел-Синтез», 2000. – 624 с.
45. Федулова І. В. Дослідження методик оцінювання інноваційного потенціалу промислових підприємств / І. В. Федулова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2008. – № 4. – С. 235–240.
46. Федулова Л. І. Інноваційні контури розвитку туризму / Л. І. Федулова // Актуальні проблеми економіки. – 2006. - №2 (56). – С. 137–147.

47. Фесенко І. А. Економічна оцінка інноваційного потенціалу вугледобувних підприємств : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 / І. А. Фесенко. – Алчевськ, 2002. – 198 с.

48. Фонштейн Н.М. Инвестирование в инновационной бизнес: мировая практика – венчурный капитал: сб. ст. / сост. и общ. ред. Н.М. Фонштейн. – М., 1996. – 270 с.

49. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития / Шумпетер Й. А. [пер. с нем. В. С. Автономов, М. С. Любский, А. Ю. Чепуренко]. – М. : Прогресс, 1982. – 455 с.

50. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития/ Й. А. Шумпетер. – М. : Директмедиа Паблшинг, 2008. – 401 с.

51. Ядошук В. В. Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки / В. В. Ядошук // НАН України. – 2003. – С. 272–281.

52. Яковец Ю.В. Эпохальные инновации XXI века/ Ю.В. Яковец; Междунар. ин-т П. Сорокина – Н.Кондратьева. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2004.

53. Barnett H.G. Innovation: the Basis of Cultural Change / H.G. Barnett. - New York: McGraw-Hill Book Co., 1953. – 223 p.

54. Freeman Ch. The economics of industrial innovation, 3rd Edition / Ch. Freeman. - The University of California: Penguin, 1974. – 409 p.

55. Kleinxnecht A. Innovation Patterns in Crisis and Prosperity. Schumpeters Long Cycle Reconsidered. Foreword by Jan Press. / A. Kleinxnecht. – 1987. – 456 p.

56. Kuznets S. Modern Economic Growth: Rate, Structure and Spread. / S. Kuznets. – New Haven and London: Yale University Press, 1966. – 529 p.

57. Oxford English Dictionary, second edition, edited by John Simpson and Edmund Weiner, Clarendon Press, 1989, twenty volumes, hardcover, ISBN 0-19-861186-2